

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Josep Maria Gregori Cifre

Correu electrònic: JosepMaria.Gregori@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Català, Francès

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

L'assignatura proposa fer conèixer a l'estudiant les fonts del pensament musical des de l'Antiguitat Clàssica fins a l'Edat Mitjana, bo i oferint-li les eines metodològiques necessàries per a fer-ne una aproximació cognitiva amable i respectuosa amb la naturalesa de les fonts i el seu context filosòfic.

1.- Objectius

- Reflexionar sobre els orígens de la música i la seva necessitat màgica en les cultures antigues
- Reflexionar sobre el fenomen universal de la inspiració
- Conèixer els textos mitològics fonamentals del món antic relacionats amb la música
- Conèixer els paràmetres del pensament simbòlic i mitològic propi de les fonts de l'Antiguitat.
- Conèixer els principals textos dels filòsofs, pensadors i tractadistes dels móns antic i medieval.

Competències

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer els corrents del pensament, en totes les seves dimensions, en relació amb la música.

Resultats d'aprenentatge

1. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
2. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
3. Desenvolupar habilitats per a la transferència de la formació musicològica a l'àmbit de la divulgació i la informació musicals.
4. Desenvolupar la capacitat crítica per interpretar textos musicals de naturalesa estètica.
5. Estructurar les idees tenint en compte les diferents parts d'un text acadèmic
6. Fer prediccions i inferències sobre el contingut d'un text.
7. Fer prediccions i inferències sobre l'adscripció del contingut del text a un determinat corrent estètic.
8. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text.
9. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
10. Integrar els coneixements adquirits en l'elaboració de textos sintètics i expositius adequats a l'àmbit comunicatiu acadèmic i d'especialització.
11. Organitzar el contingut d'un text d'estètica de la música, identificant-ne les idees principals i secundàries.
12. Relacionar la creació i la recepció musicals amb els fonaments estètics i literaris de cada època.
13. Utilitzar estratègies que ajudin a planificar i a desenvolupar les idees i a resumir i avaluar el text escrit.
14. Valorar l'evolució de l'estètica de la música des d'una perspectiva diacrònica.

Continguts

1. L'origen de la música ¿necessitat màgica o estètica?
2. Música i poiesis: aproximacions al fenomen de la inspiració. Les revelacions de Johannes Brahms.
3. La música i el sagrat: inspiració, revelació i valor ontològic de la música. Música i sacralitat en les cultures antigues.
4. Música i mite en la tradició grega. El do de les Muses.
5. La música en l'Odissea. El cant de les Sirenes.
6. El mite d'Orfeu en el Món Antic. La relectura humanista de C. Monteverdi i A. Striggio
7. El Pitagorisme i l'Harmonia de les Esferes.
8. La música en el pensament de Plató.
9. La música en el pensament d'Aristòtil.
10. Hel·lenisme i cultura romana. Plotí.
11. Música i patrística. Agustí d'Hipona. Boeci. Casiodor. Isidor de Sevilla.
12. La música i els teòrics medievals. De l'època carolíngia a l'Ars Nova.

Metodologia

1.- El rol del professor en aquesta assignatura consisteix a acompanyar l'estudiant en la seva descoberta dels ítems del temari, suscitant el debat acadèmic --sovint a l'entorn de les relacions entre música, filosofia i pensament simbòlic- i orientant les seves lectures -oferint bibliografia específica- sobre els continguts del temari. Es tracta d'una assignatura que acostuma a despertar molt d'interès entre els estudiants gràcies a la transversalitat del seus temes, ja que els permeten d'obrir-se a la identificació de concordances entre conceptes que si bé es troben allunyats en la cronologia, mantenen un fil de contacte pel que fa al missatge del seu discurs. El repte del professor consisteix a conduir l'estudiant vers el conreu de la inducció com una altra eina d'accés al coneixement, suscitant l'ús d'un pensament de perfil analògic, cercant de traspasar la

linealitat del corrent deductiu i racional. Es tracta d'assolir una aproximació al pensament mitològic a partir de l'immersió en els seus paràmetres.

2.- Es tracta d'una assignatura amb una important presència de continguts teòrics, per la qual cosa distribueixo el temps docent en dues parts, a fi de combinar per una banda l'exposició tipus magistral dels continguts fonamentals (70'), seguida d'una part dedicada a promoure un diàleg reflexiu i participatiu dels estudiants sobre el tema esposat a classe (20').

3. La programació està dividida en tres blocs, cadascun d'ells tancat amb una avaluació.

Calendari de la programació:

a) Temes 1 a 3 exposició del 12/09 al 10/10

b) Temes 4 a 6 exposició del 19/10 al 21/11

c) Temes 7 a 12 exposició del 28/11 al 21/12

4.-Els estudiants elaboren i presenten un treball per equips, formats per entre 3 i 5 estudiants, després de l'exposició del darrer ítem del temari. El tema del treball tutoritzat pel professor es fixa abans d'efectuar la segona avaluació. Els equips disposen de 10' per exposar els objectius, la metodologia i les conclusions del seu treball en la sessió lectiva que precedeix la tercera avaluació.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició dels ítems 1 a 12 del temari	39	1,56	1, 2, 7, 12, 14
Tutorització	28	1,12	
Tipus: Supervisades			
Treball en equip. Exposició a classe.	18	0,72	2, 3, 5, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	25	1	4, 5, 6, 10, 11
Lectura de la bibliografia	25	1	3, 4, 6, 10, 11, 14
Lectura de textos breus proposats a classe	10	0,4	1, 4, 6, 8, 9

Avaluació

Procediments d'avaluació:

1.- Assistència presencial a les classes, controlada pel professor mitjançant un llistat nominal dels estudiants, els quals signaran per acreditar la seva presència. Pes en la qualificació: 10%

2.- Primera avaluació: prova escrita. Temes 1 a 3. Pes en la qualificació: 30%

3.- Segona avaluació: prova escrita. Temes 4 a 6. Pes en la qualificació: 30%

4.- Tercera avaluació: prova escrita. Temes 7 a 12. Pes en la qualificació: 30%

Dates d'avaluació:

1.- Primera prova: 17/10/16. Revisió presencial: 24/10/16

2.- Segona prova: 23/11/16. Revisió presencial: 28/11/16

3.- Tercera prova: 09/01/17. Revisió presencial: 16/01/17

Reavaluació:

Podran participar en la prova de reavaluació fixada per la Facultat els estudiants que no hagin superat una o dues de les tres avaluacions de l'assignatura.

Es considerarà «no avaluable» l'estudiant que abandoni el procés d'avaluació abans d'haver lliurat un 25% de les proves d'avaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1.- Tres avaluacions continuades. 2.- Assistència presencial	1.-90%. 2.-10%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

ANDRÉS, Ramón. El mundo en el oído. El nacimiento de la música en la cultura. Barcelona: Acantilado, 2008.

AA. VV. Musique & Antiquité. Actes du colloque d'Aimiers. Paris: Les belles lettres, 2006.

AA. VV. Musique, sacré et profane. Paris: Cité de la musique, 2007.

BARAN, K. "Seeing the Divine through Music in Hinduism and Early Christianity", *Humanity and Society*, 17 (1993), 4, p. 467-487.

BARKER, A. Greek Musical Writings. Cambridge: Univ. Press, 1984, 2 vols.

BAYLE, L (Ed), Musique, sacré et profane. Paris: Cité de la Musique, 2007.

BEAUFILS, M. Musique du son. Musique du verbe. Paris: Klincksieck, 1994.

BÉLIS, Annie. Aristoxène de Tarente et Aristote: le Traité d'harmonique. Paris: Klincksieck, 1986.

BRUMANA, B - CILIBERTIT, G. La musica e il sacro. Firenze: Olschki, 1997.

DALHAUS, C. Estética de la música. Berlin: Reichenberger, 1996.

DURING, J. Musique et extase. L'audition mystique dans la tradition soufie. Paris: Albin Michel, 1988.

DURING, J. "L'autre oreille: le pouvoir mystique de la musique au Moyen-Orient", *Cahiers de musiques traditionnelles*, 3 (1990), p. 57-78.

FOLEY, E. Ritual Music. Studies in Liturgical Musicology. Beltsville: Pastoral Press, 1995.

FUBINI, E. La musica nella tradizione ebraica. Torino: Einaudi, 1994.

FUBINI, E. La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX. Madrid: Alianza, 1988.- AM, 31.

FUBINI, E. Música y estética en la época medieval. Pamplona: Eunsa, 2007.

- GAMBERINI, L. La parola e la musica nell'antichità. Firenze: Olschky, 1962.
- GARCÍA GUAL, Carlos. Sirenas.Seduciones y metamorfosis. Madrid: Turner, 2014.
- GARCÍA GUAL, Carlos. El mito de Orfeo. Madrid: Turner, 2015.
- GEROLD, T. Les pères de l'église et la musique. Genève: Minkoff, reed. 1973.
- GODWIN, J. Armonia de las esferas. Girona: Atlanta, 2009.
- GREGORI, J.M., Mvsica Cælestis. Reflexions sobre Música i Símbol. Tarragona: Univ. Rovira i Virgili-Arola editors, 2012.
- GODWIN, J. Les harmonies du ciel et de la terre. Paris: Albin Michel, 1994.
- HAÍK VANTOURA, S. La musique de la Bible révélée. Paris: Dessain et Tolra, 1978.
- HARVEY, J. Música e inspiración. Barcelona: Global Rhythm Press, 2008.
- HOOGHVORST, E d'. El Fil de Penèlope. Barcelona: Claret, 1999.
- KELKEL, M. Musiques des mondes. Paris: J. Vrin, 1988.
- KÜNG, H. Música y religión. Madrid: Trotta, 2008.
- LALOY, L. Aristoxène de Tarente et la musique de l'Antiquité. Genève: Minkoff Reprint,1973.
- LANG, P. H, Reflexiones sobre la música. Madrid: Debate-pensamiento, 1998.
- LEON TELLO, F.J. Estudios de historia de la teoria musical. Madrid: CSIC, 1962.
- LOHMANN, J. Mousiké et logos. Mauvezin: TER, 1989.
- McKINNON, J. Music in Early Christian Literature. Cambridge: Univ. Press, 1987.
- MIRIMONDE, Albert P. de. Astrologie et Musique. Genève: Minkoff, 1977.
- MOTSOPOULOS, E. La musique dans l'oeuvre de Platon. Paris: Puf, 1959.
- MOSHE IDEL, "Musique et Kabbale Prophetique", a L'experience mystique d'Abraham Abulafia. Paris: Du Cerf, Patrimoines Judaïsme, 1989, p. 61-77.
- PISTONE, D.; BRUNEL, P. (Ed.) Musiques d'Orphée. Paris: Puf, 1999.
- OTTO, Walter F. Las Musas. Madrid: Siruela, 2005.
- PIQUÉ, Jordi-Agustí, Teologia i música: propostes per a un diàleg. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- REZNIKOFF, Igor. "La vision unitaire des arts, de la musique et du monde dans l'Antiquité et les traditions de l'art sacré", Analyse Musicale, 5 (1986).
- ROWELL, L. Introducció a la filosofia de la música. Barcelona: Gedisa, 1987.
- SHILOAH, A. Les traditions musicales juïves. Paris: Maisonneuve & Larose, 1995.
- SHILOAH, A. The Theory of Music in Arabic Writings. Munich: Rism, 1979.
- SCHNEIDER, M. El origen musical de los animales-símbolos en la mitología y la escultura antiguas. Madrid. Siruela, 1998.
- STORR, Anthony. La música y la mente. Barcelona: Paidós, 2002.

TUR MAYANS, P. Reflexiones sobre educación musical. Historia del pensamiento filosófico musical. Barcelona: UB, 1992.

WERNER, E; SONNE, I. "The philosophy and theory of music in judeo-arabic literature", Hebrew Union College Annual, 16 (1941), p. 251-319; 17 (1942-1943), p. 511-572.